

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีนโยบายมุ่งเน้นในส่วนของการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านการเมือง ด้านการจัดการศึกษาในท้องถิ่นของตนเองได้มากขึ้น เน้นการระดมสรรพกำลังทุกส่วนเพื่อการศึกษา เช่น ครอบครัว ชุมชน รัฐเอกชน องค์กรเอกชนและสื่อมวลชน ซึ่งจะต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการศึกษาร่วมกัน ไม่ผลักเป็นภาระของรัฐในการจัดการศึกษาเพียงอย่างเดียวจากแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2550 หมวดที่ 3 แนวนโยบายการศึกษาของรัฐ โดยให้สอดคล้องกับนโยบายความจำเป็นเร่งด่วนและทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศ” แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาที่รัฐได้จัดให้ประชาชนนั้น มุ่งหวังที่จะให้บุคคลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ผู้ปกครอง หน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชนและประชาชนในชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทางการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษาที่มุ่งสนองความต้องการของสังคมและเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 2 - 5)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาไว้ว่าให้ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการศึกษา และฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพโดยสนับสนุนการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาทุกระดับให้มีความคล่องตัว เปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม ในด้านการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตไว้ว่าสนับสนุน ให้ครอบครัว ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันทางศาสนามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น เพื่อสร้างทางเลือกที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพ และความพร้อมของนักเรียนในแต่ละพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมายได้อย่างหลากหลายและเหมาะสม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554. 2550 : 6)

จากจุดเริ่มต้นในรัฐธรรมนูญจึงเป็นที่มาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ฉบับนี้ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษา ที่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ไว้หลายมาตรการดังต่อไปนี้มาตรา 8(2) การจัดการศึกษาที่ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ มาตรา 9(6) การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2

ยึดหลักดังนี้ การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น นอกจากนี้ ในมาตราที่ 58(2) ยังได้กำหนดให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการสถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาค ทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตาม ความเหมาะสม และความจำเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 2)

การบริหารงานแนะแนว มุ่งเน้นที่การสร้าง พัฒนา และสร้างภูมิคุ้มกันที่มั่นคง โดยการมีส่วนร่วม และประสานงานจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข โดยมีหลักการว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และ พัฒนาตนเองได้ ดังนั้น ในการบริหารงานแนะแนว จึงควรจัดให้นักเรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ครอบคลุม ทั้งการป้องกันดูแลช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนานักเรียนทุกคนได้พัฒนาตนเองตาม ศักยภาพ ภาระงาน ในการบริหารงานแนะแนว เป็นการบริการที่ให้ความช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การบริการศึกษารวบรวมข้อมูลการบริการสารสนเทศ บริการให้คำปรึกษา การบริการ ป้องกันส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ การบริการติดตามและประเมินผล (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2546 : 6)

จากการศึกษาสภาพการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า สถานศึกษายังมองไม่เห็นความสำคัญของการบริหารงานแนะแนว ผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ให้ความสำคัญกับการบริหารงานแนะแนว เท่าที่ควรปัญหาการบริหารงานแนะแนวใน สถานศึกษา ได้แก่ การบริหารงานแนะแนว ยังไม่เป็นระบบ ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของ แต่ละหน่วยงานให้ชัดเจน ขาดการประสานงานที่ดี ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ แตกต่างกัน การบริหารงานแนะแนว ในสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการกำหนดหลักการ รูปแบบ การบริหารงานแนะแนว ไม่มีแผนและโครงสร้างสำหรับดำเนินงาน ขาดผู้รับผิดชอบ การบริหารงานแนะแนวที่มีคุณภาพ สถานศึกษาทุกระดับขาดบุคลากรที่มีความรู้เรื่อง การ บริหารงานแนะแนวโดยตรง ถึงแม้บางโรงเรียนจะมีบ้างแต่ปริมาณไม่เพียงพอที่จะดูแลอย่างทั่วถึง สถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดแคลนอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็น เช่น แบบทดสอบทางจิตวิทยา และ ไม่มีการประสานงานกันในการผลิตเอกสาร สร้างเครื่องมือแลกเปลี่ยนกันใช้ขาดการประชาสัมพันธ์ ให้สถานศึกษารู้และเข้าใจถึงความสำคัญ ความจำเป็นในการบริหาร งานแนะแนว ขาดการ ประสานงาน ความร่วมมือของแต่ละหน่วยงาน ทำให้ไม่ทราบ ความเคลื่อนไหวซึ่งกันและกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา³

ขาดงบประมาณในการดำเนินงานเพราะผู้สนับสนุนไม่ทราบถึงความต้องการและความจำเป็น และขาดการศึกษาวิจัย งานวิจัยด้านการบริหารงานแนะแนว มีจำนวนน้อย ทำให้ยากที่จะศึกษา และพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ (เทพรังสรรค์ จันทรัมย์. 2544 : 4 - 5)

คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานแนะแนวการศึกษาไว้ ดังนี้ การบริหารงานแนะแนวและวิชาชีพภายในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา ประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา การบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ พบว่า เป็นการบริหารงานแนะแนวที่มีรูปแบบ ทิศทาง แนวปฏิบัติ เป้าหมายการบริหารงานแนะแนวและการสนับสนุนส่งเสริม ของผู้บริหารและความรู้ความสามารถของครูแนะแนว จะช่วยทำให้โรงเรียนสามารถจัดบริการแนะแนวได้อย่างดี ส่วนการบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรส่วนใหญ่ ยังไม่มีการจัดระบบข้อมูลที่ชัดเจน มีการปฏิบัติงานแต่ขาดการบันทึกไว้เป็นหลักฐานขาดเอกสารและขาดการวิเคราะห์ตามข้อมูลที่ได้มา ทำให้งานแนะแนวไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งสาเหตุมาจากครูที่รับผิดชอบงานแนะแนวไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดบริการแนะแนวอย่างเพียงพอ และที่สำคัญที่สุดก็คือผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของงานแนะแนวเท่าที่ควร ไม่สนับสนุน หรือติดตามผลการปฏิบัติงานแนะแนวทำให้ครู ที่ทำหน้าที่แนะแนว ขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน (พิศาล ทรัพย์ปราชญ์. 2549 : 2 - 3)

โรงเรียนวัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีภารกิจหลัก คือ การบริหารงานแนะแนวให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรกำหนด การบริหารงานแนะแนวเป็นงานหนึ่งของกิจกรรมพัฒนานักเรียน มีจุดหมาย เพื่อพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน 3 ด้าน คือ พัฒนาดตนเอง พัฒนาอาชีพ และพัฒนาสังคม ไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนานักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการบริหารจัดการแต่จากการบริหารงานแนะแนว ยังประสบปัญหาอุปสรรค ในด้านการบริหารงานแนะแนว ยังไม่เป็นระบบไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ ฝ่ายให้ชัดเจน ขาดการประสานงานที่ดีครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่แตกต่างกัน การบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการกำหนดหลักการ รูปแบบการบริหารงานแนะแนว ไม่มีแผนและโครงสร้างสำหรับดำเนินงาน ขาดผู้รับผิดชอบการบริหารงานแนะแนวที่มีคุณภาพทรงเรียน ทุกระดับขาดบุคลากรที่มีความรู้เรื่องการบริหารงานแนะแนวโดยตรงถึงจะมีบ้างแต่ก็มีปริมาณไม่เพียงพอที่จะดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ขาดแคลนอุปกรณ์และเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ที่จำเป็น เช่น แบบทดสอบทางจิตวิทยา และไม่มีภาระงานกันในการผลิตเอกสาร สร้างเครื่องมือแลกเปลี่ยนกันใช้ ขาดการประชาสัมพันธ์ ให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียนรับรู้และเข้าใจ ถึงความสำคัญความจำเป็นในการบริหารงานแนะแนว ขาดการประสานงาน ความร่วมมือของแต่ละฝ่าย ทำให้ไม่ทราบความเคลื่อนไหวซึ่งกันและกัน ขาดงบประมาณในการดำเนินงานไม่มีงบประมาณในการดำเนินการเพราะผู้สนับสนุนไม่ทราบถึงความต้องการความจำเป็น ขาดการศึกษาวิจัย งานวิจัยด้านการแนะแนวมีน้อยมาก ทำให้ยากที่จะศึกษาและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยอยู่ในฐานะผู้บริหารโรงเรียนได้ร่วมมือกับคณะครูในโรงเรียนศึกษาปัญหาการบริหารงานแนะแนวด้านต่างๆ และร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุ ความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาการบริหารงานแนะแนว ที่ความจำเป็นและเร่งด่วน พบว่า มีปัญหาด้านการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วม ขาดข้อมูลสารสนเทศในรูปเอกสาร เพิ่มงาน เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วม การเรียนการสอนการค้นหาวรรวม ประมวลผล และนำไปใช้ได้ถูกต้องรวดเร็ว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน วัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนวัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนวัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
4. เพื่อศึกษาผลการนำรูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในโรงเรียนวัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา และพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนวัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

5

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน วัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ที่มีวุฒิปริญญาเอกและปริญญาโท เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมที่มีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี

ขั้นตอนที่ 2 ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน วัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษาหรือเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมที่มีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี

ขั้นตอนที่ 3 ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน วัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานแนะแนวและนักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา จำนวน 94 คน

ขั้นตอนที่ 4 ผลการนำรูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในโรงเรียน วัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานแนะแนว นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาจำนวน 95 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน วัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ขั้นตอนที่ 2 ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน วัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน

ขั้นตอนที่ 3 ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน วัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁶

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานแนะแนวและนักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา จำนวน 76 คน

ขั้นตอนที่ 4 ผลการนำรูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมไปปฏิบัติ ในโรงเรียนวัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานแนะแนว จำนวน 5 คน นักเรียน จำนวน 5 คน ผู้ปกครอง จำนวน 5 คน และกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละวิธีการ มีประชากร และตัวแปรที่ศึกษาแตกต่างกันไป ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนวัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน วัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ขั้นตอนที่ 3 ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนวัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ขั้นตอนที่ 4 ผลการนำรูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในโรงเรียน วัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

3. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมใน โรงเรียนวัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ดังนี้

3.1 การบริหารงานแนะแนว ประกอบด้วย

3.1.1 การวางแผนงานแนะแนว

3.1.2 การปฏิบัติการแนะแนว

3.1.3 การติดตาม นิเทศ และประเมินผลและรายงานผลงานแนะแนว

3.1.4 การปรับปรุงงานแนะแนว

3.2 รูปแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

3.2.1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

3.2.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม

3.2.3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

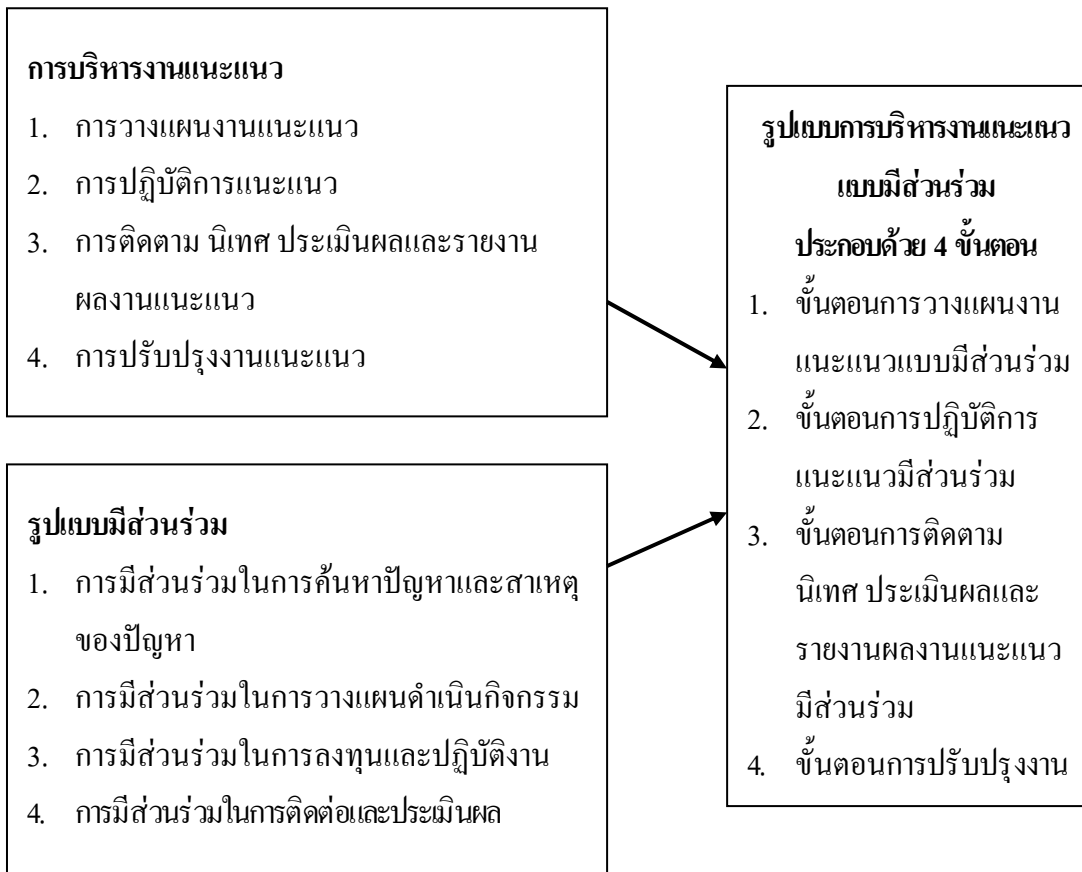

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

3.2.4 การมีส่วนร่วมในการติดต่อและประเมินผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารงาน เน้นแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนวัดรางจรเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ตามกรอบแนวคิดของตามกรอบแนวคิดของ พรณราย ทรัพย์ประภา (2541 : 19-20) ; เรียม ศรีทอง (2546 : 4-11) ; เขวรักษ์ ปวงคำคง (2548 : 3-4) ; สมาคมเนาะแนว แห่งประเทศไทย (2546 : 6) ; กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 5-6) ; นิตยา เรื่องแป้น (2544 : 85-87) ประกอบด้วย 4 รูปแบบ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

นियามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงานแนะแนว หมายถึง การวางแผนงานแนะแนว การปฏิบัติการแนะแนว การติดตาม นิเทศ ประเมินผลและรายงานผลงานแนะแนว และการปรับปรุงงานแนะแนว

2. รูปแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมในการติดต่อและประเมินผล

3. รูปแบบการบริหารงานแนะแนวมีส่วนร่วม หมายถึง ขั้นตอนและกระบวนการวางแผนงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วม การปฏิบัติการแนะแนวมีส่วนร่วม การติดตาม นิเทศ ประเมินผลและรายงานผลงานแนะแนวมีส่วนร่วม การปรับปรุงงานแนะแนวมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

3.1 การวางแผนงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วม หมายถึง ระดับการปฏิบัติของครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานแนะแนวและนักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การวางแผนและมีโครงการเพื่อปฏิบัติงานแนะแนว การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของ โรงเรียนนักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนงานแนะแนว การนำข้อมูลจากการวิเคราะห์เป็นฐานในการจัดทำแผนปฏิบัติงานแนะแนว การจัดทำแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน การปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดแผนปฏิบัติงานแนะแนวสอดคล้องกับมาตรฐานของโรงเรียน

3.2 การปฏิบัติการแนะแนวแบบมีส่วนร่วม หมายถึง ระดับการปฏิบัติของครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานแนะแนวและนักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย โครงสร้างองค์การบริหารงานแนะแนวอย่างชัดเจน แผนภูมิการบริหารจัดการแนะแนว การจัดการโครงการสร้างการบริหารงานแนะแนวสอดคล้องกับแผนงานของโรงเรียน การกำหนดบทบาทของครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวและบุคลากรอื่น โครงการจัดชุมนุม ชมรม ตามความสนใจและสนอง ความต้องการของนักเรียน นักเรียนและบุคลากรภายนอกมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมตามโครงการต่าง ๆ การพัฒนาโครงสร้างงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ การสร้างเครือข่ายในระดับคณะทำงานและระดับปฏิบัติงาน การกำหนดบทบาทให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนงานแนะแนว ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวของโรงเรียนมีความรู้และทักษะด้านจิตวิทยาให้คำปรึกษา การส่งเสริมให้ครูแนะแนวและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาความรู้ความสามารถด้านจิตวิทยาแนะแนว การประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง กับการแนะแนวเพื่อปรับปรุงการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁹

3.3 การติดตาม นิเทศ ประเมินผลและรายงานผลงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วม หมายถึง ระดับการปฏิบัติของครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานแนะแนวและนักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานประกอบด้วย คณะกรรมการติดตามและประเมินผลงานแนะแนวที่ชัดเจน เครื่องมือในการติดตามและประเมินผลงานแนะแนว การสร้างตัวชี้วัดความสำเร็จของการแนะแนว เครื่องมือในการติดตามและประเมินผลสอดคล้องกับตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดไว้ ใช้เทคนิควิธีการติดตามและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผลให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

3.4 การปรับปรุงงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วม หมายถึง ระดับการปฏิบัติของครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานแนะแนวและนักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานประกอบด้วย การนำผลการติดตามและประเมินผลมาปรับปรุงบริการงานแนะแนวผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานแนะแนว

4. ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานแนะแนวมีส่วนร่วม หมายถึง ระดับคะแนนความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานแนะแนวมีส่วนร่วม โดยวัดจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งค่าคะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

5. ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานแนะแนวมีส่วนร่วม หมายถึง ระดับคะแนนความเป็นไปได้อันจะนำรูปแบบการบริหารงานแนะแนวมีส่วนร่วมนำไปใช้ได้จริงภายใต้บริบทของสถานศึกษา โดยวัดจากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาจากการใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งค่าคะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

6. ผลการนำรูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในโรงเรียนวัดรางจระเข้ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อการนำรูปแบบการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมไปปฏิบัติในโรงเรียนวัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ซึ่งประกอบไปด้วย ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานแนะแนว จำนวน 5 คน นักเรียน จำนวน 5 คน ผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 1 คน และกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน

7. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิปริญญาเอกและปริญญาโท เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วมที่มีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี

8. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหารงานแนะแนวแบบมีส่วนร่วม ที่มีประสบการณ์ในหน่วยงานทางการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

10

9. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานแนะแนว หมายถึง ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานแนะแนว ในโรงเรียนวัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
10. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับช่วงชั้นที่ 1 ถึง 2 โรงเรียนวัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2550
11. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียน ที่ศึกษาอยู่ในระดับช่วงชั้นที่ 1 ถึง 2 โรงเรียนวัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2550
12. กรรมการสถานศึกษา หมายถึง กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดรางจระเข้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2550
13. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนวัดรางจระเข้ ที่เปิดสอนนักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ 1 ถึง 2 ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 6

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการบริหารงานแนะแนวมีส่วนร่วม สำหรับดำเนินการวางแผนปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนางานแนะแนวให้เกิดประสิทธิภาพ บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการแนะแนว ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ได้รูปแบบการบริหารงานแนะแนวมีส่วนร่วมในการพัฒนา ส่งเสริม การจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น